

Mapi RIVERA
Sinapsis

Martí BOADA i Teresa ROMANILLOS
Poematges

Jacques LÉONARD
Barcelona gitana

Anna BAHÍ
Percepcions

Pere NOGUERA
L'artista del fons

Del 28 de gener al 21 de maig de 2017

FUNDACIÓ
VILA CASAS

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

El Museu de Fotografia Contemporània de la Fundació Vila Casas inaugura l'agenda expositiva de la temporada 2017 amb quatre exposicions dels artistes **Mapi Rivera** (Osca, 1976), **Martí Boada** (Sant Celoni, 1949) i **Teresa Romanillos** (Barcelona, 1960), **Jacques Léonard** (París, 1909 – L'Escala, 1994) i **Anna Bahí** (Banyoles, 1972), juntament amb la revisió de l'artista del fons **Pere Noguera** (La Bisbal d'Empordà, 1941).

La inauguració de les exposicions serà demà dissabte dia 28 de gener a les 19:30 h.

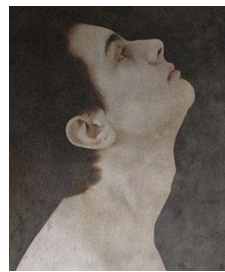
Mapi Rivera

Martí Boada i Teresa
Romanillos

Jacques Léonard

Anna Bahí

Pere Noguera

Mapi RIVERA

Sinapsis

l'exposició

Escribo
porque me ha tocado lo eterno
con su dedo,
me ha rozado el corazón y dilatado mi ser,
me ha abrazado en su conocimiento.

Mapi Rivera, "Escribo (2010)"

"Sinapsis" és una mostra de l'artista Mapi Rivera (Osca, 1976) que es podrà visitar al Palau Solterra del 28 de gener al 21 de maig de 2017.

L'exposició presenta una selecció d'obres de la sèrie "Sinapsis", realitzada entre els anys 2013 i 2015, i que suposa tant la consolidació d'una aposta formal –l'autoretrat seriat sobre paisatge en format panoràmic, retocat digitalment– com d'una recerca conceptual –el contacte amb allò que ultrapassa el coneixement humà a través de la unió entre el cos i la llum–, afirma Pere Parramon, comissari de la mostra juntament amb Glòria Bosch i autor del text que introdueix el catàleg.

SINAPSIS sèrie Primavera I, 2014. Camp de Fañanás, Osca

En els seus primers treballs, l'artista s'abillava amb vestits d'un profund sentit simbòlic que ella mateixa dissenyava i confeccionava amb l'objectiu d'enregistrar-se realitzant accions sempre relacionades amb l'entorn natural on el seu cos actuava, quasi com a ofrena, davant la immensitat del cosmos.

En les quatre sèries que vindran a continuació, on hi podem incloure “Sinapsis”, l’artista apareix gairebé sempre completament nua. Parramon exposa: “Mapi Rivera mai no es mostra *despullada*, sinó *nua*, en el sentit que no es presenta com algú a qui, senzillament i banal, li manquen els vestits; ben al contrari, s’erigeix en presència primigènia i immaculada.” Aquesta nuesa pura i depurada es relaciona, de manera directa, amb la claror. Una il·luminació gairebé etèria, una llum que ens acostava a l’experiència mística. En paraules de la mateixa artista: “La luz de Helios (Él-yo), a la que hago referencia, alude tanto a la luz interna del corazón como a la luz exterior y solar. Al mismo tiempo, remite a una Luz que las trasciende a ambas, una Luz còsmica, original, misteriosa y mediadora, una Luz numinosa”. Així, la llum es converteix en element dissociatiu en l’obra de Mapi Rivera que acompanya i reforça la idea mística que relaciona la humanitat amb el cosmos.

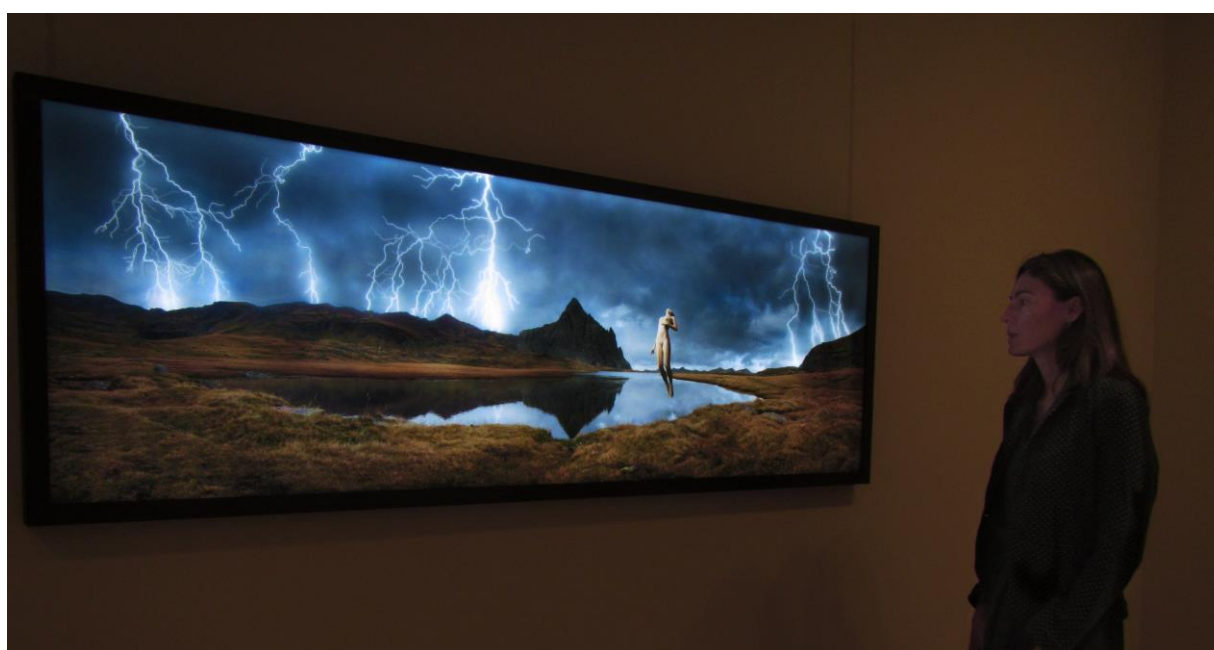
SINAPSIS sèrie Hivern IV, 2015. Ivó de Panticosa, Pirineu aragonès

Segons Parramon: “Tal vegada, l’experiència mística es condensa en aquestes últimes sèries: el pas del món tangible al món espiritual, evocat metafòricament a les dues sèries d’*Heliosis*, es converteix en preludi a *Mares sin orillas* i, conseqüentment, en epíleg a *Sinapsis*, on el seu cos es veu unit al cel mitjançant llamps espectaculars, descàrregues engegadores del macrocosmos que remetien a aquelles altres que en el microcosmos cel·lular del cervell es donen quan una neurona es comunica amb una altra mitjançant l’esclat elèctric anomenat *sinapsi*.”

Per tant, la dualitat entre la descàrrega lluminosa del llamp i la comunicació cel·lular mitjançant l’esclat elèctric esdevenen temes centrals en aquesta mostra on l’electricitat a gran escala és fotografiada i l’electricitat, microscòpica, esdevé, silenciosa, al cervell de l’espectador creant aquestes infinites connexions. Reforçant aquesta idea, afegeix Parramon: “En la seva incessant defensa de la idea de connexió, de sinapsi enlluernadora, posa l’èmfasi en un aspecte inherent al fet artístic: la capacitat de relacionar idees, conceptes, situacions, obres, artistes, etc. Possiblement és així, a base de relacions que funciona l’art.”

Finalment, la mostra la formaran una selecció de deu fotografies de diferents formats juntament amb la projecció de la sèrie completa.

Les fotografies de format apaïsat contenen la figura humana levitant en un entorn natural transformat per les quatre estacions de l'any que, al seu torn, atorguen títol a les subsèries que formen *Sinapsis*. *Primavera*, *Estiu*, *Tardor* i *Hivern* situen, el personatge femení, sempre nu, en un moment determinat de l'any on l'únic l'element que travessa, implacable, les quatre estacions és el llamp, elèctric i engegador que, en la majoria de les ocasions, impacta sobre el cos de l'artista amb una potència exaltant.

SINAPSIS (sèrie projectada). Edició de projecció de video, reproductor WD. Projector HDMI (Fundació Vilacasas)

SINAPSIS sèrie primavera V, 2014. Camp de Fañanás, Osca

SINAPSIS sèrie estiu VI, 2013. Platja de Famara, Lanzarote

SINAPSIS sèrie tardor V, 2013. Vall d'Ordesa, Pirineu aragonès

SINAPSIS sèrie hivern VIII, 2015. Ivó de Piedrafita, Pirineu aragonès

l'artista

Mapi Rivera neix a Osca l'any 1976. Llicenciada en Belles Arts a la Universitat de Barcelona, amplia estudis a la Universitat Saint Martins de Londres. Obté el diploma d'estudis avançats, en cursar el doctorat d'art i pensament. Doctorada en Belles Arts amb la tesi "El sentido numinoso de la luz. Aproximaciones entre creación y experiencia visionaria".

EXPOSICIONS INDIVIDUALS

- 2014 "Sinderesis", galeria Art Singel, Amsterdam; galeria Spectrum Sotos, Saragossa.
"Mares sin orillas", UNED, Calatayud.
- 2013 "Mares sin orillas", galeria La Carbonería, Osca.
"Desvelar la luz", Festival Teruel Punto Photo.
- 2012 "Heliosis", galeria Art Singel, Amsterdam; Sala CAI Luzán, Saragossa.
- 2011 "Fosfanías", Galeria Art Centre, Barcelona.
- 2010 "Lumen", galeria Art Singel, Amsterdam.
"La semilla de la imagen", Centre Cultural El Matadero, Osca.
- 2009 "La semilla de la imagen", Espai Zer01, Olot; Mediàteque, Tournefeuille.
- 2008 "La sostenibilidad de la imagen", Galería Fernando Latorre, Madrid.
"El agua y la tierra originales. La sostenibilidad de la imagen", 4º Espacio Cultural, Saragossa.
- 2007 "Un recorrido", galeria Art Singel, Amsterdam.
"Anuntius", Galeria Art Centre, Barcelona; Andorra.
"El sol i la gasela", L'Espai del Museu d'Art, Girona.
"Via solis", UNED, Calatayud.
- 2006 "Anuntius", Diputació Provincial, Osca.
- 2005 "Estelaciones", galeria Henseleit, Colònia.
"Elevaciones", Galería Fernando Latorre, Madrid.
- 2004 "Ilaluzes", Museu Pablo Serrano, Saragossa.
- 2003 "Piel de paso", Fundació La Caixa, Lleida.
- 2002 "Mapi Rivera", UNED, Barbastro.
- 2001 "Sol", Sala Juana Francés, Saragossa.
- 1999 "Sol", Galeria Les Punxes; Galería Antonio de Barnola, Barcelona.
- 1997 Sales de la DGA, Osca.

EXPOSICIONS COL·LECTIVES

- 2016 “Colección de Fotografía Pilar Citoler”, Museu Pablo Serrano, Saragossa.
- 2015 “El bosque interior. Las formas del alma”, Casa de la Dona, Saragossa. Comissariada per Susana Blas.
- 2013 “El eterno femenino. Retratos entre dos siglos”, Pati de la Infanta Ibercaja, Saragossa. Comissariada per Lola Durán.
- 2010 “Post. El fin del cuerpo, proponemos terapias”, Centres Culturals de Navarra. Exposició itinerant comissariada per Alexandra Baurés.
- 2009 “Corporea”, MUA, Alacant.
- 2008 Arte Expo, pavelló de Saragossa.
- 2006 “Refugien”, galeria Schöber, Dortmund.
“El Camino de Santiago en Aragón”, Museu Pablo Serrano, Saragossa.
- 2005 “Relatos”, Museu Frauen, Bonn; Museu Tumulka, Munic. Comissariada per Chus Tudelilla i Isabel Cadevall.
- 2004 “Becas y ayudas para la formación artística”, F. Guasch Coranty, CCCB, Barcelona.
“VI Convocatoria internacional de jóvenes artistas”, galeria Luis Adelantado, València.
- 2003 “Generación 2003”, Caja Madrid. Exposició itinerant.
“La imagen de la mujer en la plástica española del siglo XX”, Museu Pablo Serrano, Saragossa. Comissariada per Concha Lomba,
“Indisciplinados”, MARCO, Vigo. Comissariada per Nuria Gual
- 2002 “Esenciales”, Paranimf de la Universitat de Saragossa. Comissariada per Antonio Latorre.
- 2000 “Alicia no sap el seu rostre”, galeria Espais Girona. Comissariada per Pilar Bonet.
- 1999 “Dime que me quieres”, Canal Isabel II, Madrid. Comissariada per Rafael Doctor.

Les seves **Videografies** s’han mostrat a Madrid, “Feinis Arte III” en el Centro Centro Cibeles el 2015 i a La Bacía, “Dejar el cuerpo” el 2013. A Barcelona, durant la inauguració de la Fàbrica de Creació Fabra i Coats el 2012. A La Casa Encendida de Madrid, “¿En qué estás?” el 2012. A Nova York, “YANS & RETO. Young And Not Estupid & Radical Even Though Old”, Anthology Film Archives el 2011. A Sevilla, durant el VI Encontre Internacional d’Art i Gènere el 2010. A l’Institut Cervantes de Madrid i Damasco, “Todo cuanto amé formaba parte de ti” el 2007. A la Casa de les Amèriques i a Conde Duque, a Madrid el 2002. A la Biennal de Venècia, “Ofelia y Ulises” el 2001, entre d’altres.

Ha participat en diverses edicions de **Fires d’Art** com Estampa Madrid, Arco Madrid, New Art Barcelona, Fira d’Art d’Estrasburg, Fira d’Art de Colònia.

Ha obtingut 21 ajudes diverses entre **beques, accèssits i premis** de la DGA, l’IAM, la UNED, de la Fundació Guasch Coranty de Barcelona, de la DPH, Beca Ramón Acín i de la Fundación Norte, Beca de Creación Norte.

OBRA EN COL·LECCIONS

- 2014 Fundació Vila Casas, Palau Solterra, Torroella de Montgrí
UNED, Calatayud
- 2012 Van Eden-Santolaria, Amsterdam
CAI Obra Social, Saragossa
- 2010 Van Eden-Santolaria, Amsterdam
Ajuntament d'Osca
Museu Comarcal de la Garrotxa, Girona
- 2009 Ajuntament de Tournefeuille, Tolosa
- 2007 Van Eden-Santolaria, Amsterdam
UNED, Calatayud
Galería Antonio Barnola, Barcelona
- 2006 Diputació Provincial d'Osca
Museu Frauen, Bonn
Universitat de Colònia
Bodegas Edra, Osca
Centre d'Història, Saragossa
- 2005 Rolde de Estudios Aragoneses, Saragossa
Colección Pilar Citoler, Saragossa
Caja de Ahorros de la Inmaculada, Saragossa
Galeria Henseleit, Colònia
- 2004 Fundación Guasch Coranty, Barcelona
Institut Aragonès de la Dona, Saragossa
Museu Pablo Serrano, Saragossa
Galeria Luis Adelantado, València
- 2002 Casa de la Dona, Saragossa
UNED, Barbastro
Institut Aragonès de la Dona
Diputació General d'Aragó
- 2001 UNED, Barbastro
Diputació Provincial d'Osca
Casa de la Mujer, Saragossa
- 2000 Ajuntament d'Osca
- 1999 Diputació General d'Aragó
Comunitat de Madrid
Museu Guillem Cifre, Pollença
Galería Antonio Barnola, Barcelona
Bodegues Enate, Osca
Caja Rural d'Osca
- 1998 Patrimoni, Universitat de Barcelona
Patrimoni, Universitat de Barcelona

obres en exposició

SINAPSIS otoño VIII, 2014 (1/3)

Obra fotogràfica, revelado químic sobre paper Duratrans en caixa de luz de leds, 62x190cm.

SINAPSIS invierno V, 2014 (1/3)

Obra fotogràfica, revelado químic sobre paper Duratrans en caixa de luz de leds, 62x190cm.

SINAPSIS verano IV, 2014 (1/5)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 45x140cm.
(Galería Spectrum Sotos, Zaragoza)

SINAPSIS primavera VI, 2014 (1/5)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 45x140cm.

SINAPSIS primavera II, 2014 (1/9)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 22x70cm.

SINAPSIS verano III, 2014 (1/9)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 22x70cm.

SINAPSIS otoño IV, 2014 (1/9)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 22x70cm.

SINAPSIS invierno VII, 2014 (1/9)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 22x70cm.

SINAPSIS verano IV, 2014 (1/5)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 45x140cm.
(Galería Spectrum Sotos, Zaragoza)

SINAPSIS primavera I, 2014 (1/5)

Obra fotogràfica, revelado químic, paper mate laminado y adhesivado sobre aluminio, 45x140cm.
(Obra de la Col·lecció de la Fundació Vilacasas)

SINAPSIS (serie proyectada)

Edició de projecció de vídeo, reproductor WD

Projector HDMI, mínim de 2500 lumenes, 4000 lumenes qualitat òptima (Fundació Vilacasas)

Martí BOADA i Teresa ROMANILLOS

Poematges

l'exposició

“Poematges” és una proposta de **Martí Boada** (Sant Celoni, 1949) i **Teresa Romanillos** (Barcelona, 1960) comissariada per Glòria Bosch que es podrà visitar a l'espai *Pou i Cavallerisses* durant aquesta primera temporada.

Es tracta de la unió entre dues persones procedents del món de la ciència: ella, cardiòloga, ell, científic ambientòleg i geògraf. El nexce entre ambdós, la muntanya del Montseny i el seu paisatge; el resultat, un conjunt de fotografies digitals intervingudes amb tinta xinesa.

Immersos en aquest entorn natural, Boada i Romanillos es recolzen en els seus coneixements científics per aportar la seva visió artística investigant els llenguatges de la poesia, la fotografia i l'escultura.

garlopa del Temps
pedra anyosa cavorcada
fusta masegada, per vents
d'arreu

garlopa del Temps
pedra anyosa cavorcada
fusta masegada, per vents d'arreu

Garlopa del temps, 2011. Fotografia digital.
Escrit amb tinta xinesa. 70 x 50 cm.

Doble pell, suberosa i no
art forestal
amb desafiament humà

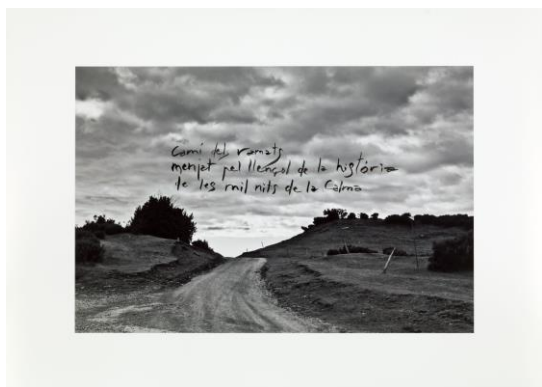
Doble pell, suberosa i no
art forestal
amb desafiament humà

Doble pell suberosa, 2011. Fotografia digital.
Escrit amb tinta xinesa. 70 x 50 cm.

Segons Andreu Pujol Mas, autor del text que introdueix el catàleg, “l’obra de Romanillos i Boada és fruit, no només de la seva creativitat, sinó també d’una tradició arrelada en un determinat territori, altament productiu en matèria artística i literària.” El Montseny es converteix, aquí, en un escenari en blanc i negre on els paisatges allunyats de la presència humana conviuen amb les paraules, mots arrodonits que es dibuixen als marges de la fotografia o al damunt mateix d’ella, perseguint la creació d’una nova obra, una confluència tan visual com literària.

“El projecte parteix de les dues mirades que s’aproximen a la natura i al paisatge. Per una banda, la mirada naturalista que, en aquesta ocasió, va més enllà dels elements formals per a celebrar amb les seves paraules aquest paisatge. Per l’altra, hi ha una aproximació estètica amb imatges que intenten també defugir dels continguts explícits, en un intent de comunió amb les paraules”, exposen Romanillos i Boada en un text escrit al mateix Montseny l’any 2013.

El procés de realització de les obres és similar al seu resultat final, en constant evolució i d’absolut respecte cap a l’entorn inspirador. Així ho expliquen els artistes: “L’obra s’ha anat construint, s’ha desenvolupat durant el procés de creació, i aquesta evolució es fa palesa en el que es mostra. Des d’un primer apropament de celebració poètica, es va produint una comunió. A poc a poc, la mirada va intervenint, de manera que l’observador, que s’havia mantingut a banda, ara es fa evident; es manifesta, parla a través de les imatges. Hom s’adona que la separació és una mera il·lusió i que formen part d’allò que observem i que la nostra mirada, en certa manera, construeix el paisatge. A la fi, aquesta mirada es va mimetitzant, de forma que l’humà i la natura es confonen i esdevenen una única cosa”.

*Camí de ramats
menjat pel llençol de la història
de les nits de la Calma*

Garlopa del temps, 2011. Fotografia digital.
Escrit amb tinta xina. 70 x 50 cm.

Temps diferents

Doble pell suberosa, 2011. Fotografia digital.
Escrit amb tinta xina. 70 x 50 cm.

Acompanyant les fotografies intervingudes, la mostra inclou algunes peces escultòriques de Martí Boades que, a partir de la mirada al bosc i copsant processos d'autoesculturació dels seus organismes i la seva ecologia, converteix els elements trobats en escultures exemptes que persegueixen un clar objectiu: “mitjançant la barreja simbiòtica entre l'art i la ciència, provocar i generar curiositat per a comprendre i posar en valor el medi que ens envolta i sustenta”.

nu de juniperus, 2016. Dendrocultura. 90 x 45 x 15 cm.

ginebró toturat, 2011. Dendrocultura. 178 x 35 x 35 cm.

Dansa suberosa, 2013. Dendrocultura. 120 x 50 x 40 cm.

Execució sumariíssima, 2010. Dendrocultura (combinat de l'auto esculturació i la intervenció de l'autor, modelant i pigmentant la peça final). 75 x 67 x 54 cm.

els artistes

Teresa Romanillos (Barcelona, 1960)

Llicenciada en Medicina i Cirurgia per la Universitat de Barcelona (UB).

Especialista en Cardiologia i especialista en Medicina Interna. Exerceix la seva tasca professional a l'Hospital de Sant Celoni.

Doctorant a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB) amb temes d'investigació sobre medi natural i salut.

Es co-autora amb Martí Boada dels llibres *Les plantes tòxiques de Catalunya* i *El Parc Natural del Montseny*.

Ha mostrat la seva obra fotogràfica en varies exposicions individuals i col·lectives a Barcelona i Girona.

Martí Boada (Sant Celoni, 1949)

Doctor en Ciències Ambientals per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Magíster i llicenciat en Geografia per la UAB i llicenciat en Estudis Catalans per la Universitat de Perpinyà. Professor titular i investigador del Departament de Geografia i investigador de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB).

Professor visitant de la Universitat de Califòrnia, campus de Santa Bàrbara. De la Universitat de Talca, Xile, de la Universitat de Missoula, Montana, USA. De la Universitat de Zacatecas, Mèxic. Toulouse le Mirail, França.

Membre del programa Antàrtic Espanyol. Autor de més d'una seixantena de llibres de pensament i divulgació científica, col·labora en diversos mitjans de comunicació sobre temes relacionats amb societat i medi.

Membre del Comitè Espanyol del PNUMA i de la UICN. Ha estat guardonat amb el premi Global 500 de les Nacions Unides, que li va entregar Nelson Mandela, en reconeixement a la seva trajectòria. Premi Nacional

Medi Ambient -Ministeri de Medi Ambient- i Premi Medi Ambient de l'IEC.

Membre del Consell Científic de Parcs Nacionals i del Programa MAB espanyol de Reservas de la Biosfera.

obres en exposició

Fageda, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

La Calma, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Captard bressolat, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Lluna picardiosa, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Cal·ligrafia alar, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Horitzó, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Agulles de jonc, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Mirall de brancalleda, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Orla de brancanua, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 40 x 30 cm.

Mirall de brancadella, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Herbei de Whitman, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Mar abissal, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Manuscrit geològic, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Dimensió coronària, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Esguard vegetal, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Temps diferents, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Biomasses foliars, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Motllura d'alzinar, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Enderroc granitós, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Garlopa del temps, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 70 x 50 cm.

Doble pell suberosa, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 70 x 50 cm.

Embolcall, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 40 x 30 cm.

Aixopluc pensement, 2011

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 30 x 40 cm.

Escorces simètriques, 2008

Fotografia digital i cal·ligrafia amb tinta xinesa. 50 x 70 cm.

Escultura: Martí Boada

execució sumaríssima, 2010

Dendrocultura (combinat de l'auto esculturació i la intervenció de l'autor, modelant i pigmentant la peça final). 75 x 67 x 54 cm.

nu de juniperus, 2016

Dendrocultura. 90 x 45 x 15 cm.

ginebró toturat, 2011

Dendrocultura. 178 x 35 x 35 cm.

rajolet, esquema en teia, 2012

Dendrocultura. 131 x 35 x 20 cm.

feminitat en suro, 2014

Dendrocultura. 92 x 30 x 12 cm.

dansa suberosa, 2013

Dendrocultura. 120 x 50 x 40 cm.

Jacques LÉONARD

Barcelona Gitana

El fons Jacques Léonard

El 2009, l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona va formalitzar l'ingrés del que restava del fons de Jacques Léonard, uns 18.000 negatius, conservat pels seus dos fills. La recuperació i difusió de l'obra d'aquest fotògraf posà al descobert una narració desconeguda sobre una de les perifèries territorials i culturals de Barcelona: els gitanos de les barraques de Montjuïc.

Es tracta de fotografies fetes a les barraques construïdes entre el passatge de la Vinyeta, sota Miramar, i la zona de la Font-trobada. També n'hi ha del Somorrostro, i moltes de les peregrinacions que cada primavera fan els gitanos a les Santes Maries de la Mar, a la Camarga.

Somorrostro. Barcelona, ca. 1960

Revetlla de Sant Joan a la bodega Ca la Rosita.
Avinguda del Paral·lel, ca. 1960

Possiblement es tracta del fons fotogràfic conservat més important sobre els gitanos de Barcelona dels anys 50 i 60, una contribució cabdal a la memòria històrica i social. Però és que, a més, el fons fotogràfic fa emergir una narració inèdita sobre el paisatge social i cultural gitano barceloní d'aquest període.

El nostre imaginari assumeix una narració sobre la ciutat que ha circulat de forma aclaparadora sobre paper imprès de llibres i revistes, i que des dels anys 80 del segle passat ha estat rehabilitat i celebrat. Català-Roca, Maspons, Ubiña, Colom, Forcano, Pomés, Terré, Miserachs i Colita representen aquella Nova Avantguarda —terme encunyat pel crític i fotògraf Josep Ma. Casademont— que va construir una narració fotogràfica sobre la Barcelona dels anys del desarrollismo, la petja de la qual continua vigent. Dues fites editorials importants d'aquelles noves retòriques fotogràfiques són *Barcelona* (1954), amb fotografies de Francesc Català-Roca, i *Barcelona blanc i negre* (1964), de Xavier Miserachs.

Tots els fotògrafs van protagonitzar incursions en el territori gitano, però quan ho van fer el seu objectiu mai no va ser la documentació, sinó més aviat la representació de l'element gitano des d'una mirada que es reafirmava culturalment i sociològica en la seva externalitat: el paternalisme, la compassió, l'escenificació folklòrica o la denúncia de l'infraurbanisme de l'Ajuntament franquista. Al contrari del que van fer els seus col·legues, Jacques Léonard va practicar una immersió entre els calés.

El Belillo, Montjuïc, Barcelona, 1960

Passatge de la Vinyeta, Montjuïc, Barcelona, 1970

Jacques Léonard tenia una clara voluntat de documentar de forma metòdica tots els aspectes de la cultura gitana, el seu territori i la seva gent, com si fos un etnòleg. Naturalment el catalitzador d'aquesta pràctica és la família de la Rosario, que alhora és la gran família gitana. El seu fons conté carpetes de negatius amb el nom de familiars, com "Rosario", "La Chochi", "Rosita", "Velatorio de Indalencio", "Verbena de San Juan", "Boda de El Buzo", etc., i també n'hi ha d'altres amb epígrafs més genèrics com "Mujeres", "Niños", "Velatorio", "Boda gitana", "Flamenco", "Oficios", etc. D'aquesta barreja en podem treure una doble conclusió. La primera és que som davant un fons fotogràfic d'àmbit domèstic; i la segona és que la informació escrita a les carpetes suggereix una malla que es dibuixa a partir de les coordenades àmbit domèstic i cultura gitana.

A partir d'aquestes fotografies Léonard dissenyava un projecte editorial, però per sobre de tot les hem d'entendre com un conjunt fotogràfic que emergeix en un cercle d'afinitat cultural i familiar amb funcions d'autorepresentació per als seus membres. Les seves fotografies conservades per famílies gitanes vindrien a confirmar aquest aspecte. Léonard va inventariar fotogràficament tots els aspectes que considerava essencials per explicar al gran públic què és la cultura gitana, talment com si cada tema fos un capítol de l'índex d'un llibre.

Durant aquells anys l'Església i els seus cercles afins, més o menys polititzats, així com d'altres que s'hi van originar, però que van evolucionar cap a l'aconfessionalitat, com ara la Força Socialista Federal, van ser, possiblement, les úniques organitzacions que en els anys 60 es van interessar pel benestar del col·lectiu gitano. Per això Jacques Léonard només va poder col·locar fotografies de gitanos, naturalment les de perfil més humanista i més tou, a Pomezia, la revista del Secretariat Gitano del Bisbat de Barcelona. L'any 1961, quan va exposar a la galeria Building Publics, a l'avinguda dels Camps Elisis de París, Léonard va reenquadrar els negatius amb l'objectiu d'eliminar aquells elements que situaven la presa en la seva contemporaneïtat, tot revestint la imatge d'una pàtina amanerada, costumista i absolutament ahistòrica. Léonard sabia que els gitanos, com a col·lectiu, no interessaven els qui podien consumir fotografia. Retòrica, costumisme i poca cosa més.

El buit amb què va topar el treball de Léonard a Barcelona en l'època del documentalisme i en els anys posteriors és un déjà-vu. Les fotografies del Concurs Gràfic de la Barcelona Vella de 1908, la primera iniciativa d'inventariar fotogràficament el territori popular de carrers, places i habitatges abans de ser anorreats pel traçat de la Via Laietana, amb l'excepció de les que va realitzar Adolf Mas, mai no es van publicar. Un altre cas és el del centenar de fotografies que Frederic Ballell va fer a La Rambla, a peu de carrer i de forma sistemàtica entre 1908 i 1910, que constitueix el primer assaig a Barcelona d'allò que s'ha anomenat fotografia de carrer. Igual que les fotografies del concurs, han restat inèdites fins fa pocs anys. Ambdós casos tenen en comú amb el treball de Léonard que són registres sistemàtics i massius del territori popular. Tots tres van ser ignorats absolutament pels consumidors potencials de fotografia: les classes mitjanes de Barcelona.

Léonard es va esforçar a transmetre una imatge digna del gitano com a individu i com a membre de la cultura nòmada més antiga d'Europa. La seva mirada, no exempta de romanticisme, era històrica i contemporània i aquest va ser el motiu principal pel qual el seu treball mai no va ser acceptat per unes classes mitjanes que eren incapaces de percebre la ciutat d'una altra manera que no fos la seva.

Adaptació del text de **Jordi Calafell** "Jacques Léonard. Barcelona gitana", catàleg de l'exposició. Fundació Vila Casas (2016)

Comissaris:

Glòria Bosch, Anna Llopis, Sílvia Omedes, Maria Planas i Jordi Calafell.

L'exposició

L'exposició “Jacques Léonard. Barcelona gitana” transita entre les línies narratives que, a mode de capítol, va obrir el seu autor: “Quotidianitat i família”, “La vida al carrer”, “Rostres carregats de vida”, “El ball”, “El fet social: rituals, festes i celebracions”, que també segmenten temàticament i divideixen, en escenografies de caràcter divers, un extens corpus fotogràfic de costums.

En paral·lel, el muntatge al Palau Solterra s'obre a noves mirades i lectures sobre el fet gitano; a la sala 2, titulada “ADN”, en el marc del nou projecte “Constructes” d'itinerari expositiu, els fotògrafs Francesc Català-Roca (Valls, 1922-1998), Ramon Masats (Caldes de Montbui, 1931) i Raimon Camprubí (Vilardanal, 1938) s'apropen a figures gitanes de referència com Carmen Amaya, La Chunga i La Singla. L'artista Lita Cabellut (Barcelona, 1961), pintora, escultora, fotògrafa i poeta, reivindica la visceralitat de l'obra d'art en un homenatge a la figura de la dona i comparteix aquest compromís amb Albert Watson (Edimburg, 1942) i la seva mirada sensual.

L'artista

Jacques Léonard (París, 1909 - L'Escal, 1994) té 43 anys quan es s'instal·la de manera definitiva a Barcelona per dedicar-se professionalment a la fotografia. Acaba amb un estil de vida que a conseqüència de les diferents activitats que havia desenvolupat, l'havia portat a viatjar per tot el món.

Fill d'un tractant de cavalls, sembla ser d'origen gitano, i de la propietària d'una casa de costura de París, aviat s'inicia en el món del cinema. L'any 1931 comença a treballar fent encàrrecs a uns estudis de París per passar a dedicar-se a tasques de muntatge i més tard de producció, col·laborant amb diversos directors. El 1940 viatja a Espanya buscant localitzacions per una pel·lícula sobre Cristòfor Colom, que no s'arriba a rodar a causa de la situació de guerra a Europa, i coneix el llavors director general de cinematografia que li ofereix l'oportunitat de treballar en diversos encàrrecs i es queda a Madrid. L'any 1949 es trasllada a Barcelona amb l'empresari teatral Arthur Kaps, de qui esdevé la seva mà dreta. Més tard, allunyat dels rodatges, treballà com a restaurador de mobles.

Coneix l'humorista Robert Lamouret, al que acompanya en qualitat de secretari a una gira mundial. Amb ell viatja a Anglaterra, Austràlia, Grècia i Itàlia. En finalitzar la gira refusa la proposta d'anar a Estats Units i el 1952 s'estableix a Barcelona on s'enamora de Rosario Amaya, una gitana que treballa com a model d'artistes. Es casa amb Rosario i comença la seva activitat com a fotògraf free lance. Francesc Català-Roca li proporciona contactes i col·labora amb diferents mitjans: La Vanguardia, La Gaceta Ilustrada, Pomezia, publicació del Bisbat de Barcelona, Sant Jordi, revista de la Diputació de Barcelona, i munta el seu propi laboratori dedicat a fotografia publicitària.

El 1975, després del desmantellament dels barris gitanos de Barcelona s'instal·la a la Mina i per problemes de salut deixa la fotografia, dedicant-se a treballar en el projecte d'un llibre sobre la cultura gitana, Les quatre fers en l'aire que no s'arriba a publicar tot i l'interès inicial de l'editorial Plon de París, especialitzada en etnologia. El 1991, amb la salut molt agreujada es trasllada a l'Escal on mor l'any 1994.

Obres en aquesta exposició:

Còpies originals (totes les fotografies, 18x24 cm, excepte *, amb 6x10 cm):

- Montjuïc, Barcelona, 1950
- Gitana hongaresa, 1958
- Peregrinació a les Santes Maries de la Mar. La Camarga, 1970
- Somorrostro, Barcelona, ca. 1960
- El Belillo, Montjuïc, Barcelona, 1960
- Rodalies El Prat de Llobregat, 1960
- Passatge de la Vinyeta, Barcelona, ca. 1963 *
- Passatge de la Vinyeta, Barcelona, ca. 1965
- Peregrinació a les Santes Maries de la Mar. La Camarga, ca. 1973

Fotografies de la mostra:

Títol	Any	Mides	Imatge referència	Apartat
Jacques Léonard i la família Amaya a la barraca d'El tío Antonio. Montjuïc. Fotografia de Santi Léonard	1971	68,5 x 58,5 cm.		Intro
Retrat de mare i fill	c. 1960	68,5 x 58,5 cm.		Quotidianitat i família
Rosario i el Loli. Montjuïc	1970	68,5 x 58,5 cm.		Quotidianitat i família

Passatge de la Vinyeta.
Montjuïc

1970

68,5 x 58,5
cm.

Quotidianitat i
família

Montjuïc

c. 1960

68,5 x 58,5
cm.

La vida al carrer

La Chochi i la Mulata.
Montjuïc

1974

68,5 x 58,5
cm.

La vida al carrer

La Chochi, el tí Mono i la
Mulata. Montjuïc

1974

68,5 x 58,5
cm.

La vida al carrer

Anna BAHÍ

Diàlegs amb la col·lecció: Percepcions

Anna Bahí (Banyoles, 1972) és la protagonista dels “Diàlegs amb la col·lecció” juntament amb l’artista **Teresa Romanillos** (Barcelona, 1960).

Amb un esguard que s’interroga sobre l’autopercepció, **Anna Bahí**, artista de projecció internacional, treballa la imatge per recórrer el cos humà i capturar les emocions que s’hi impregnen, en una memòria furtiva de la vivència.

Segons l’artista: “És en la natura on percebo i prenc consciència de la vida interior i de la vida exterior que experimento a través d’aquest cos. Integro aquesta natura, la fusiono dins el meu propi cos, com si les dues (natures) fóssim una. La vida manifestant-se a través nostre.” Aquí, la comunió entre el cos humà i la naturalesa és fonamental i els recursos fotogràfics que utilitza l’artista, exploren en aquesta direcció de simbiosi i unió entre humanitat i etern.

L’artista escull el treball de l’artista del fons **Teresa Romanillos** amb la sèrie “Rasgos” per tal d’establir-hi un diàleg. Ambdues interpreten la naturalesa com quelcom profund. Romanillos convida a l’espectador a observar l’aparença física que té el nostre cos i la nostra matèria en relació amb l’entorn natural a través de detalls d’arbres on es pot percebre una semblança física extraordinària. Paral·lelament, Anna Bahí, amb la sèrie “Percepcions” integra i fusiona la naturalesa que l’envolta dins del seu propi cos com si les dues naturaleses fossin una de sola.

En tots dos casos, la vida es manifesta a través dels cossos humans, dels arbres, de les roques o dels animals, sense establir una diferència entre uns i altres.

Anna Bahí, de la sèrie “Percepcions”. Fotografia digital sobre alumini Dibond. 80 x 60cm (+ 2 arbres de 60 x 40cm)

Teresa Romanillos, de la sèrie “Rasgos”

l'artista

Anna Bahí (Banyoles, 1972), després de realitzar fotografia aplicada al disseny gràfic amb Manel Esclusa a l'escola Eina de Barcelona, l'any 1997 marxa a Milà (Itàlia) on fa un curs triennal de comunicació visual (fotografia). Participa en exposicions col·lectives a Milà, Torí i a la Fira del Moble de Colònia (Alemanya).

Exposa a la Galeria Spectrum Sotos de Saragossa, a la galeria Morandi de Girona, i participa a la Primavera fotogràfica'04 de Barcelona a la Fundació Rodríguez-Amat, al Festival Internacional d'Art Contemporani BAC'04 a Barcelona i exposa obra a l'INART Fira Internacional d'Art de Catalunya 2005 i 2006 a Girona.

Participa en la IV Biennal d'Art de Girona amb obra adquirida, participa en la 3a Mostra de Música Experimental Remor, Transart VI al Centre Cultural de la Mercè i al *Centro de Arte Joven de la Comunidad de Madrid*, participa en la Fira "Proponendo" 2009 a Itàlia i Salon Art Shopping de París.

Exposa un projecte fotogràfic en el Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí durant el cicle Mar-Art, en el Centre Experimental de les Arts del Parc del Garraf i a Foto Mercè 2011 al Centre Cultural La Mercè de Girona.

Participa en la Fira Internacional d'Art Contemporània de Marbella MARB ART 2013 amb la galeria Javier Román de Málaga, i a l'exposició Internacional de fotografia de Buenos Aires PhotoLux'13 i a la VI Ruta de l'Art de Castelló d'Empúries.

Esdevé finalista als Premis de Fotografia de la Fundació Vila Casas de Torroella de Montgrí 2014 i realitza una exposició individual al Istituto Italiano di Cultura de Barcelona, així com exposicions col·lectives amb el grup PHOTOGENIKA.

L'any 2015 participa en l'exposició col·lectiva d'arts visuals a Anglet (França), realitza una exposició individual "Origen" al Castell de Palol de Revardit (Pla de l'Estany) i a Les Bernardes de Salt (Girona) l'any 2016.

També ha participat en la 4a Edició d'Artistes a Cel Obert/Interacció d'artistes multidisciplinaris amb la ceràmica, amb la tècnica de la foto-ceràmica.

Pere NOGUERA

L'artista del fons

Pere Noguera (La Bisbal d'Empordà, 1941) és un dels artistes del fons de la Fundació Vila Casas que s'ha escollit, aquesta primera temporada 2017, amb l'objectiu de revisar i donar una nova mirada a la seva obra.

Des de la senzillesa de l'objecte quotidià, Pere Noguera conjuga la poesia de l'*art povera* i el sentit crític del conceptual per a configurar un estil personal, d'una estètica poètica, càlida, mediterrània i propera; basar en un procés de desconstrucció, fragmentació i descontextualització de l'objecte quotidià. La seva obra supera la materialitat de l'objecte artístic per a esdevenir també reflexió, metàfora i crítica.

Cadira de braços, 1999. Fotografia. 100 x 140 cm.

A la peça que presentem, *Cadira de braços* (1999), Noguera fa una revisió del tractament de l'*objet trouvé* surrealista. En fotografiar aquesta cadira descontextualitzada l'artista dóna una nova visió de l'objecte que ha esdevingut deixalla i el converteix en quelcom digne de ser fotografiat i exposat. En aquesta peça l'artista intervé sobre l'atzar o la fortuna de l'objecte i, no satisfet amb això, va més enllà i l'enfronta a si mateix, el situa cara a cara amb el seu destí fatal que ja està escrit.

Pere Noguera presenta dues fotografies de la mateixa cadira i les situa encarades l'una amb l'altra. D'aquesta manera, Noguera, convida l'espectador a entrar dins de l'obra i el condueix a reflexionar sobre el que som, el que fem i hem fet i com això marca quin serà el nostre destí i la seva inexorabilitat. A més, el fet d'haver de donar l'esquena necessàriament a una imatge per veure l'altra, ens posiciona, vulguem o no, com a la vida real, on les nostres accions o no accions ens situen, irrevocablement, d'un costat o del seu contrari.

l'artista

Nascut a la Bisbal d'Empordà (1941), localitat amb una llarga tradició en el camp de la terrissa i la ceràmica industrial, Pere Noguera ha dut a terme una revisió contemporània d'aquest material ancestral. Format a l'Escola Massana de Barcelona al costat de l'escultor Eudald Serra, als anys setanta va iniciar la seva trajectòria incorporant objectes domèstics i elements del paisatge amb un plantejament estètic i de procés proper a l'*art povera*. Ha popularitzat l'«enfangada», que consisteix a revestir de fang un conjunt d'objectes o una superfície i observar-ne després el procés d'assecatge i les esquerdes que es creen de forma atzarosa. Als anys setanta, va ser pioner a incorporar els seus treballs en fotocòpies i a difondre la idea d'arxiu com a *ready-made* a partir de fotografies i films trobats. Ha dut a terme treballs sobre els processos conceptuals de la fotografia i l'electrografia, i ha practicat la instal·lació i l'acció. La matèria com a procés, l'objecte domèstic i el paisatge immediat formen part dels seus centres d'interès.

Ha exposat a la Sala Vinçon (1975) i al Palau de la Virreina (1996) de Barcelona, al Museu d'Art de Girona (1999), al Museu Comarcal de la Garrotxa d'Olot (2000), al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona (2001), al Museu del Port de Tarragona Serrallo (2002), al Museu de Ceràmica de Barcelona (2003) i a la Fundació Tàpies de Barcelona (2011). La seva obra forma part de diverses col·leccions com l'Artium de Vitòria, la Fundació Vila Casas, la Col·lecció Rafael Tous de Barcelona i el MACBA.

ESPAI
VolART
BARCELONA

ESPAI
VolART2
BARCELONA

FUNDACIÓ VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Espai Volart / Espai Volart 2
Carrer Ausiàs Marc, 22
08010 Barcelona
Tel. +(34) 93 481 79 85
espaivolart@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Framis
Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. +(34) 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Can Mario
Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
Tel. +(34) 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

Museu Palau Solterra
Carrer de l'Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
Tel. +(34) 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com

www.fundaciovilacasas.com